

Pech? Of speelde zijn huidskleur een rol?

→ Roos Eijmers, Lindertje Mans en Daan van Dijksseldonk van Firma MES.
www.jorisjanbos.com

Het jonge Haagse toneelcollectief Firma MES maakte een theatrale reconstructie van 'de zaak Rishi Chandrikasing'.

SANDER JANSSENS

De 17-jarige Rishi Chandrikasing bleek ongewapend toen hij eind 2012 op station Den Haag Holland Spoor werd doodgeschoten door een agent. Firma MES brengt een theatrale reconstructie van deze tragische samenloop van omstandigheden. Volgens een telefonische melding zou er sprake zijn van een vuurwapen, en Rishi maakte een gebaar dat werd geïnterpreteerd als een greep naar een mogelijk wapen. Bovendien zette hij het op een lopen.

Was hij de verkeerde persoon op de verkeerde plaats? Of had Rishi eenvoudigweg net iets meer kans om die 'verkeerde persoon' te zijn doordat hij Hindoestaans en lichtgetint was? Toneelschrijver Kees Roorda kwam indertijd net terug uit New York. Zijn Molukse vriend werd meteen na de landing door de douane opgepakt en teruggestuurd naar Nederland. "Dat was natuurlijk behoorlijk indringend, ook omdat onze vakantie naar de knoppen was. En toen kwamen we terug en was er die situatie met Rishi. Ik dacht meteen: het zal toch niets met zijn huidskleur te maken hebben?"

Hij verzamelde de verslaglegging

over de zaak en belandde met zijn plan bij Firma MES, een jong Haags toneelcollectief. Regisseur Thomas Schoots: "We hadden eerst onze twijfels. Onze onderwerpen zijn vaak wat lichter van toon, en we vroegen ons af wie wij zijn om hier iets over te zeggen, maar hebben besloten het toch te doen."

Rishi is een theatrale reconstructie, waarbij het publiek in een kring zit en er 25 personages voorbijkomen, allemaal gebaseerd op bestaande personen: van directe familieleden tot de zwerver die in eerste instantie de melding deed aan de politie. Alle personages worden gespeeld door drie blanke acteurs van Firma MES. Roorda: "Het is niet alleen een waargebeurd verhaal, maar het raakt ook aan een etnische spanning in de samenleving. Dan is het nogal wat als drie witte acteurs zo'n verhaal vertellen."

Uitgebreid gesprek met moeder

Voor het schrijven van Rishi verzamelde Roorda nieuwsberichten, zag hij politieverhoren in en interviewde hij naaste betrokkenen. Zo sprak hij uitgebreid met Rishi's moeder. "Het was natuurlijk indringend om haar te spreken, maar het viel me vooral op dat ze ontzettend graag wilde vertellen. Wat haar met name motiveerde was dat ze eerherstel wilde voor haar zoon. Rishi werd onmiddellijk gebrandmerkt als crimineel, met name in het nieuws. Op een gegeven moment trekt die karavaan weer verder, maar dat beeld over zo'n jongen blijft bestaan."

Schoots: "We hebben een stuk van de voorstelling voorgelezen aan Rishi's broer. Dat was heel heftig. De voorstelling gaat de hele tijd over het herbeleven van dat ene moment. Je kunt je voorstellen dat hij er na een tijdje wel genoeg van

had. Maar hij is zo gewend om zoveel negativiteit over Rishi over zich heen te krijgen, dat hij heel erg kon vasthouden aan de keren dat werd gezegd dat hij ook een lieve jongen was."

Met een waargebeurd verhaal is je bewegingsruimte als toneelschrijver minder groot, zegt Roorda. "Wat ik heb toegevoegd is dat wat er na afloop met al die mensen op emotioneel vlak is gebeurd. De opdracht die ik mezelf heb gesteld is dat ik het voor iedereen moest opnemen. Dat vond ik belangrijk, anders wordt het zo'n vooringenomen verhaal."

Inleven in de agent

Doordat hij in zijn tekst heeft geprobeerd alle personages te verdedigen, krijg je een heleboel waarheden naast elkaar. Schoots: "We hebben geprobeerd ieder personage iets oprechts mee te geven, waardoor je bij iedereen even denkt: ja, daar kan ik in meegaan. Ook al ben je het in principe niet met ze eens."

Roorda: "Dat geldt ook voor die agent. Geen enkele agent staat natuurlijk 's ochtends vroeg op met de gedachte om een gekleurde jongen te gaan doodschieten. Dat moet je toch voor ogen houden. Een verkeerde daad maakt iemand nog geen slecht mens. Op alle betrokkenen heeft dit een enorm effect gehad op hun leven, en nog steeds. We zijn geneigd alleen maar in goed en slecht te denken, maar we zijn het helaas allebei tegelijkertijd."